

RIIGIKOGU RIIGIEELARVE KONTROLLI ERIKOMISJONI TEGEVUSE ARUANNE (mai 2015 – juuni 2016)

7. mail 2015. aastal moodustas XIII Riigikogu oma otsusega Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni. Aruande esitamise hetkel oli komisjoni koosseis järgmine: Mihhail Stalnuhhin (esimees), Andres Metsoja (aseesimees), Kristjan Kõljalg, Andres Ammas, Tanel Talve ja Henn Põlluaas.

Lõppeval aruandeperioodil on toimunud 61 istungit, komisjon on menetlusse võtnud 37 uut kontrolliaruannet ja 4 ülevaadet. Ülevaade komisjoni menetluses olnud uutest kontrolliaruannetest ja ülevaadetest ning nende menetlemise tulemustest on esitatud käesoleva aruande lisas.

Aruandeperioodil korraldati 2 ühisistungit ning 4 väljasõiduistungit.

Kõikide komisjoni istungite aruteludel osalesid Riigikontrolli esindajad. Hea tava kohaselt on komisjoni istungitele kutsutud vastava auditivaldkonnaga seotud ministrid, vajadusel ministeeriumide kantslerid, asestantsid ja teised ametiisikud.

Lisaks kontrolliaruannete arutamisele tegeles komisjon mitmete teemade ja küsimustega, mis on olnud kaudselt või otseselt aruannetega seotud.

Ülevaade komisjonis käsitletud olulisematest teemadest

1. Riigikontrolör Alar Karis tutvustas uuele komisjoni koosseisule Riigikontrolli tegevust ja Riigikontrolli edasist tööplaani 2015. aastal.

Komisjon otsustas võtta informatsiooni teadmiseks.

2. Riigikontrolli kontrolliaruande „Riigi tegevus põlevkivi kaevandamis- ja töötlemisjäätmete käitlemise korraldamisel“ arutelul osalesid Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaameti, Keskkonnainspektsiooni, Keskkonnaagentuuri, Eesti Energia ning Riigikontrolli esindajad. Arutelul tõdeti, et Keskkonnaministeerium ei peaks põlevkivi kaevandamis- ja töötlemisjäätmel võtma paratamatusest, vaid suunama ettevõtteid nõudlikumalt jäätmekäitluse teket ja ladestamist vähendama. Ühtlasi peaks Keskkonnaamet nõudma ettevõtelt nõuetekohast tagatist, mis võimaldaks olla kindel, et ettevõtteid suudavad tulevikus ise põlevkivijäätmekäitluse ladestuspaigad sulgeda.

Riigikontrolli kontrolliaruandes välja toodud olulisemad tähelepanekud:

- Keskkonnaministeerium pole põlevkivi kaevandamis- ega töötlemisjäätmekäitluse korraldamisel olnud piisavalt nõudlik.
- Põlevkivi kaevandamis- ja töötlemisjäätmekäitluse korraldamine põhineb ettevõtete usaldamisel, kuid ettevõtete tegevust pole piisavalt kontrollitud.
- Jäätmearvestus ei kajasta ladestatud jäätmekoguseid õigesti.
- Riigil pole täielikult teada, millist keskkonnamõju põhjustab põlevkivijäätmekäitlemine.
- Riik on kulutanud põlevkivijäätmekäitlusest põhjustatud jääkreostuse kõrvaldamiseks üle 50 miljoni euro ja peab kulutama veel kümneid miljoneid eurosid.
- Riik pole end piisavalt kaitsnud võimaliku olukorra eest, kus tuleb jäätmekäitluskohad sulgeda maksumaksja raha eest, juhul kui ettevõtteid on sattunud majanduslikesse raskustesse.

- Keskkonnaamet on lubanud ohtlike jäätmete käitlemisel tegevusi, mille kooskõla õigusaktidega on kaheldav.

Komisjon otsustas võtta informatsiooni teadmiseks ning otsustas korraldada 2016. aastal kordusarutelu selgitamiseks, kuidas on Riigikontrolli poolt väljatoodud probleemid lahendatud ja soovitud täidetud.

3. Komisjon korraldas tööviisi Peterburgi. Tööviisi toimumise eesmärk tulenes Riigikontrolli auditiaruandest „Veoste piiriületus Eesti ja Venemaa vahelisel maismaapiiril“, mis on osa Eesti Vabariigi Riigikontrolli ning Vene Föderatsiooni Kontrollikoja paralleelauditist 2012. aastal.

Peterburi ja Leningradi oblasti taristute arengust ülevaate saamiseks kohtuti Leningradi oblasti Seadusandliku Kogu esindajatega. Ülevaate ning arutelu tulemusena nõustusid mõlemad osapooled, et heanaaberlikke ja vastastikku kasulikke suhteid tuleb ka edaspidi arendada ja seda ka regionaalsel tasandil.

Visiidil külastati ka Eesti Peakonsulaati Peterburis. Toimus Eesti Vabariigi Peterburi Peakonsulaadi peakonsuli Viktoria Tuulasega ja teiste ametnikega konstruktiiivne arutelu päevakajaliste teemade ning käsitleti konsulaarasutuse asjaajamise kitsaskohti. Arutelu tulemusena tehti komisjonile alljärgnevad töökorralduslikud ettepanekud:

- Isikut tõendavate dokumentide kehtivusaja pikendamine.
- E-residentsus. Täpsemalt: miks Eestis tegutsevad pangad ei tunnusta e-residendi digiallkirja.
- Konsulaarasutuses sularaha olemasolu vajalikkus konsulaarpiirkonnas viibiva hädasolija abistamiseks.
- Mitmikkodakondsus. Täpsemalt: Eesti kodanike abikaasadelt, kes on kodakondsuse saanud seaduse alusel seoses abiellumisega Eesti kodanikuga enne 1992 aastat, võetakse Eesti kodakondsus ära Politsei- ja Piirivalveameti ametniku otsusega. Rikutud on pädevusnormi.

11. juunil algatas komisjon isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse eelnõu. Seaduse muutmise eesmärk on vähendada passide menetlemisega tegelevates ametkondades ressursikulu ja seeläbi ka riigi kulutusi. Sellest lähtuvalt pikendatakse eelnõu kohaselt Eesti kodaniku passi ning välismaalase passi maksimaalset kehtivusaega viielt aastalt kümnele aastale. Vastavasisuline, isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seadus, võeti Riigikogus vastu 23.02.2016. Seadus hakkab kehtima 2017. aastast.

E-residentsuse teemalisel arutelul andsid Eesti Pangaliidu ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajad hetkeolukorrast ülevaate. Informeeriti, et arutelu hetkel oli Siseministeerium koostöös teiste teemaga seotud institutsioonidega valmistamas ette seadusemuudatusi, mis lihtsustaksid e-residentidel Eesti pankades konto avamist. Planeeritavad seadusemuudatused aitavad lahendada ka teisi e-residentsuse arendamisel ette tulnud probleeme.

Konsulaarasutustes sularaha olemasolu vajalikkuse teemal arutas komisjon koos Välisministeeriumi esindajatega, milline oleks kõige mõistlikum viis tagada Eesti riigi kodanikule sularahaline abi. Komisjoni teavitati, et kokkulepped Eesti välisesindustega on saavutatud. Edaspi on lihtsustatud asjaajamist, et erandkorras oleks võimalik hädas olevatele Eesti kodanikele raha väljastada.

Mitmikkodakondsuse teemaliste arutelude tulemusena edastati põhiseaduskomisjonile ettepanek tegeleda teemaga süvitsi.

4. Riigikontrolli auditiaruande „Riigi tegevus iseseisva õendusabi korraldamisel“ arutelul tõdes komisjon, et Eesti hooldusravivõrgu arengukava 2004–2015 eesmäärke ei ole suures osas

saavutatud. Iseseisva õendusabi ja hoolekande süsteem ei ole seotud tervikuks, statsionaarse õendusabi kättesaadavus ja riiklik rahastamine erinevad piirkonniti märkimisväärselt ning kolmepoolseid (haigekassa, omavalitsus, patsient) rahastamis põhimõtteid ei ole rakendatud. Arutelul osalesid tervise- ja tööminister Rannar Vassiljev, Eesti Haigekassa juhatuse esimees Tanel Ross ning teised ametiisikud. Lisaks osalesid arutelul ka Riigikontrolli esindajad. Komisjon otsustas võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.

5. Kontrolliaruande „Üldhariduskoolide finantseerimine lastevanemate rahast“ arutelul osalesid haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi, Tallinna abilinnapea Mihhail Kõlvart, Tallinna Haridusameti juhataja Andres Pajula, Tartu Linnavalitsuse haridusosakonna juhataja Riho Raave, Tallinna Reaalkooli direktor Ene Saar, Tallinna Reaalkooli hoolekogu esindaja Madis Päts, Tartu Miina Härma Gümnaasiumi direktor Ene Tannberg ning Riigikontrolli esindajad. Arutelul keskenduti põhiküsimusele, kas lastevanematelt raha kogumine on auditeeritud koolides kooskõlas õppemaksuta hariduse põhimõttega. Kuulanud ära kõik osapooled, ei jõudnud komisjon otsuse tegemisel konsensussele ning saadud informatsioon võeti teadmiseks.

6. Riigikontrolli ülevaate „Ülevaate riigi rändepoliitika valikutest“ aruteluks korraldas komisjon konverentsisaali arutelu. Riigi rändepoliitika valikute üle oli arutlema kutsutud siseminister Hanno Pevkur, ettevõtlusminister Liisa Oviir, haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi, sotsiaalkaitseminister Margus Tsahkna, kultuuriminister Indrek Saar ja riigikontrolör Alar Karis. Lisaks osalesid arutelul Riigikontrolli ja ministriumide esindajad. Arutelu tulemusena leidis komisjon, et Eestil on kasvava tööjõupuuduse leevendamiseks kaks võimalust, mis ei välista teineteist: soodustada senisest enam sisserännet ja viia läbi tööhõivet suurendavad reformid.

Komisjon otsustas võtta ülevaate ja informatsiooni teadmiseks.

7. Komisjon tutvus Riigikontrolli kontrolliaruandega „LEADER-programmi toetuste jagamine“ ning kuulanud ära maaeluministri Urmas Kruuse, Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti peadirektori Jaan Kallase ning teised ametiisikud, otsustas võtta aruande ja informatsioon teadmiseks.

LEADER-programm on üks meede riiklikust maaelu arengukavast, mille eesmärk on edendada maaelu. Kui möödunud perioodil (2007–2013) oli programmile ette nähtud 86 miljonit, siis alanud perioodil umbes 90 miljonit eurot. Riigikontrolli eesmärk oli välja uurida, kas programmist on toetust saanud parimad projektid, projektide valik on olnud läbipaistev ja kontroll toetatavate projektide üle põhjalik. Riigikontroll tõi välja, et LEADER-programm on kokkuvõttes olnud edukas. Vaatluse all oli ministriumide, kohalike tegevusgruppide ja PRIA tegevus.

8. Riigikontrolli kontrolliaruannete „Loomsete jäätmete käitlemise korraldus“ (2007) ning „Loomsete kõrvalsaaduste käitlemise korraldus“ (2011) jätkuaruteluks korraldas komisjon töövisiidi Väike-Maarjasse ja Tormasse. Komisjon külastas AS-i Vireen, kus ettevõtte ametnikud andsid ülevaate jäätmekäitlusjaamas toimuvatest protsessidest. Lisaks korraldati Torma vallas Veski Külalistemajas seakatku, sellele reageerimise ja katku tõrje teemaline nõupidamine. Kohtumisel osalesid lisaks komisjoni liikmetele Torma vallavanem Triin Pärsim, Torma vallavolikogu esimees Ülvi Nool, Laiuse Põllumajanduse OÜ juht Tiit Maripuu, Torma jahimeeste esindaja Veiko Kõre, Keskkonnainspektsiooni Jõgevamaa büroo inspektor Liis Vaino, OÜ Sadala Agro juhatuse liige Ahti Kalde, Keskkonnaameti Jõgeva–Tartu regiooni juhataja Jaak Jürgenson, Jõgeva maavanem Viktor Svjatõšev, Jõgevamaa veterinaarkeskuse juhataja asetäitja Arbo Kepp ning teised ametiisikud.

Peamised nõupidamisel tõstatatud teemad olid järgmised:

- Aafrika seakatku reageerimiseks ei antud raha.

- Seiretegevuse tõhustamine – puudub selgus, kui kaua katk püsib ning millal viirus hävineb.
- AS-i Vireen suutlikkuse suurendamine loomsete jäätmete käitlemiseks.
- Kriisiolukorras käitumise plaani vajalikkus – kitsaskohtade välja tulemiseks oleks vaja regulaarselt läbi viia simulatsioonõppuseid.
- Matmispaikade sobivus – tuleks teostada geoloogiline uuring, kuna põhjavee kaitstuse kaardi põhjal tehtud eelvalik ei pruugi näidata tõest olukorda.
- Põletamise võimalikkus.
- Kolmanda tsooni määramine – kes ja mis põhjustel määrab.

Nõupidamisel tõstatatud teemadele vastuste saamiseks korraldati Maaeluministeriumis sigade Aafrika katku teemaline arutelu, milles osalesid maaeluminister Urmas Kruuse ning teised ministeriumi ametnikud. Arutelul tõdes komisjon, et ministerium on paljudest probleemidest teadlik ning sarnaste olukordade ennetamiseks paljudega juba tegeletakse. Kuulanud ära kõik osapooled, otsustas komisjon võtta informatsiooniteadmiseks.

9. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Riigi tegevus uuringute tellimisel“ ning kuulanud ära Riigikantselei strateegiabüroo ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ning informatsiooni teadmiseks.

10. Kontrolliaruande „Lairiba ehk kiire interneti väljaehitamine“ teemaga tegelemiseks on korraldatud 5 komisjoni istungit, millest 2 on olnud avalikud istungid. Aruteludele on kutsutud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi ELASA nõukogu, ELASA juhatuse, MTÜ Eesti Andmesidevõrgu, SkyLive Telecom AS-i, Elektrilevi OÜ Arengufondi juhatuse ja Riigikontrolli esindajad. Lisaks Topest OÜ esindaja Olav Harjo, Eesti Maaomavalitsuste Liidu tegevdirektor ja Võru maavanem. Riigikogu komisjonidest kaasati aruteludesse majanduskomisjoni ja maaelukomisjoni liikmed.

Eesti riik on kiire ja ülikiire interneti arendamiseks eelkõige investeerinud lairiba baasvõrgu ehitamisse, jätnud aga tähelepanuta kiire ja ülikiire interneti kättesaadavaks tegemise kodudele ja asutustele. Baasvõrgust juurdepääsuvõrkude kliendini ehitamine on jäetud eraettevõtete mureks (nn viimane miil), kes aga rajavad juurdepääsuvõrke majanduslikest kaalutlustest lähtudes ning ettevõtete vahel vabaturu mehhanism ei toimi. Probleemi tahuks on ka asjaolu, et baasvõrk on ehitatud vaid läbi suurte sideettevõtete (Telekom, Elisa, Tele2) sõlmpunktide ning välja on jäetud kohalike sideettevõtete sõlmpunktid. On tekkinud olukord, kus mainitud sideettevõtted ei lase kohalikke teenusepakkujaid avaliku raha eest ehitatud võrgule ligi või nõuavad liitumise ja tarbimise eest põhjendamatu kõrgeid tasusid. Olukord, kus hetkel oleme, tuleb ümber hinnata ja kaaluda võimalust mitte jätkata samasuguse baasvõrgu rajamist. Kui on näha, et mobiilne side lahendab probleemid, tuleb seda, selleks, et see tagaks riigi eeldatavate teenuste samaväärse kättesaadavuse reguleerima hakata. Komisjon on seisukohal, et Eestis on erinevates piirkondades internetiühendus saanud sama vajalikuks kui elektriühendus. Eesti jaoks pole infotehnoloogia areng mitte võimalus vaid hädavajadus, sest e-riik on meie konkurentsieeliseks maailmas. Riigikontrolli arvates on riigi selge tegevuskava puudumise tõttu ka aastaks 2020 keeruline teha kiire internet kättesaadavaks kõigile Eesti inimestele.

Pärast komisjonide arutelusid, 3 töörühma arutelu ning teisi erinevaid kohtumisi, otsustas komisjon algatada olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu Riigikogu täiskogul. „Lairiba ehk kiire interneti väljaehitamise arendamine“ arutelu toimus täiskogus 5. mail 2016. aastal.

19. mail moodustati lairibavõrgu toetusrühm, mille esimeheks valiti Andres Metsoja ja aseesimeheks Erki Savisaar. Toetusrühma eesmärk on töötada välja koostöös komisjoniga seaduseelnõud, et lihtsustada lairibavõrgu ehitamist ja vähendada selle maksumust.

Kõikide arutelude tulemusena otsustas komisjon, et Majandus- ja

Kommunikatsiooniministerium peab välja töötama konkreetse tegevuskava ning tuleb luua

kompetentsikeskus. Lisaks otsustati, et koostöös kõikide osapooltega tehakse muudatused seadustes.

11. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Ohtlike ja radioaktiivsete jäätmete käitlemine“ ning kuulanud ära Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri ja Keskkonnainspektsiooni esindajad, tõdes komisjon, et Keskkonnaministeerium peab senisest enam pöörama tähelepanu ohtlike jäätmete käitlemisele, kuna eesmärk vähendada ohtlike jäätmete teket ja suurendada taaskasutust on jäänud saavutamata, ministeeriumi allasutuste tegevus ohtlike jäätmete käitlejate ohjamisel pole olnud tulemuslik ning riigi ohtlike jäätmete aruandlus sisaldab palju ebaõigeid andmeid. Samuti ei ole riik taganud ohtlike jäätmete lõpladestamise võimalust. Jäätmearuandluse infosüsteem, keskkonnalubade infosüsteem ja ohtlike jäätmete saatekirjade register pole üles ehitatud selliselt, mis võimaldaks Keskkonnaametil ja Keskkonnainspektsioonil teha tõhusat kontrolli esitatud andmete ning jäätmetekitajate ja -käitlejate tegevuse üle. Seetõttu on raskendatud vigade ja ebakõlade leidmine aruannetest, mis mõjutab kogu riigi ohtlike jäätmete andmete usaldusväärsust. Kordusarutelul andsid Keskkonnaameti esindajad infosüsteemide arengutest ülevaate. Kuulanud ära kõik osapooled, otsustas komisjon võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.

12. Tulenevalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-st 23¹ otsustas komisjon koostada raporti „Fiskaalpoliitika paradigma võimalikest muutustest Eesti parlamentaarses süsteemis“, eesmärgiga selgitada välja võimalused, kuidas suurendada parlamendi rolli riigi fiskaalpoliitika kujundamisel. Raportööriks määrati Kristjan Kõljalg ja kaasraportööriks Mihhail Stalnuhhin. Pärast kinnitamist otsustas komisjon korraldada sama teemaline olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu Riigikogu täiskogus.

Kokkuvõtlikult on raporti järeldused ja ettepanekud järgmised:

- Küsitletud Riigikogu liikmetest arvas 60%, et Riigikogu roll eelarve kujundamisel on ebapiisav ning pidas vajalikuks Riigikogu rolli suurendamist. Selleks tuleb valdkondlikele komisjonidele anda võimalus osaleda iga-aastase riigieelarve aruteludes juba alates kevadest (st enne eelarve formaalset esitamist Riigikogule). Üheks võimalikuks viisiks informatsiooni ja valikute esitamisel on ministrite ülevaade enda valdkonnast pärast riigi eelarvestrateegia kinnitamist.
- Riigikogu roll põhiseadusliku institutsioonina oma eelarve üle otsustamisel peab suurenema ning eelarvelised läbirääkimised ja otsused peavad olema tehtud parlamendi või valitsuse tasemel. Selleks tuleb Riigikogu kui põhiseadusliku institutsiooni iga-aastane eelarve läbirääkimine viia Vabariigi Valitsuse tasemele.
- Riigikogu roll riigi fiskaalpoliitika strateegilise vaate kujundamisel peab suurenema. Selleks tuleb Vabariigi Valitsusel muuta eelarvestrateegia menetlemise ajalist raami selliselt, et strateegiat ja selles tehtavaid valikuid oleks võimalik strateegia vastuvõtmisele eelnevalt tutvustada Riigikogu valdkondlikes komisjonides. Riigikogu täiskogu istungil tuleb korraldada eelarvestrateegia olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu (edaspidi OTRK). Riigieelarve seaduse (baasseadus) avamisel peab Riigikogu kaaluma parlamendi rolli täiendavat suurendamist eelarvestrateegia protsessis.
- Kaks kolmandikku küsitletutest leidis, et Rahandusministeeriumi roll riigieelarve kujundamisel ning seeläbi sekkumine valdkonnapoliitikasse on täna liiga suur ning vajab tasakaalustamist. Ligi kolmandiku küsitletute arvates on Rahandusministeeriumi tänane roll riigieelarve kujundamisel optimaalne. Nn baasist lähtuv eelarvestamine vajab liikumist tulemustest ja eesmärkidest lähtuva eelarvestamise poole. Eelnevast lähtuvalt tuleb Rahandusministeeriumil arvestada iga-aastase eelarve koostamisel oluliste poliitiliste kokkulepetega (nagu näiteks valitsemisprogramm).

Rahandusministeeriumil tuleb viia läbi kõigi valitsemisalade nullbaasist eelarvestamine teatud regulaarsusega (näiteks iga valimistsükli alguses ehk nelja aasta tagant).

- Riigieelarve seletuskiri on ebaühtlane ning ei anna osade intervjueeritud Riigikogu liikmete hinnangul piisavat ülevaadet riigi poolt planeeritavatest kulutustest – ministeeriumide kaupa on lähenemine väga erinev, seadusesse märgitu ei kajastu tihtipeale seletuskirjas. Riigieelarve formaati on tihti muudetud, mille tõttu ei ole ajalisel mõttes erinevate perioodide võrdlemine võimalik. Paljud intervjueeritavad soovisid riiklike investeringute programmi (edaspidi RIP) taastamist riigieelarve juures. Praegu kajastatakse investeringud igal aastal antud eelarveaasta riigieelarve seaduses kehtestatud summade ulatuses. Sellest tulenevalt on vaja Rahandusministeeriumil anda kõigile ministeeriumidele juhised, et tagada riigieelarve seletuskirja ühtsed kriteeriumid/standardid/loogika ning seletuskirja teksti arusaadavus selliselt, et see oleks kirjutatud arusaadavas eesti keeles keskmisele Eesti kodanikule mõeldes. Riigieelarve formaadi muutuste vähendamiseks pikas vaates tuleb kõigil ministeeriumidel minna esimesel võimalusel üle tegevus- ehk programmipõhisele eelarvele. Ühtlasi muudab see eelarvevahendite kasutamise mõjususe ja eesmärkide saavutamise hindamise lihtsamaks. Tuleks taastada riiklike investeringute programmi laadne informatsioon riigieelarve seletuskirja juures.
- Riigieelarve peaks suure osa intervjueeritavate arvates andma selge pildi, milline osa tuleb välisrahadest ja milline tuleb riigieelarve vahenditest. Välisvahendite jaotus peaks olema eelarves läbipaistev ja arusaadav. Nii riigieelarve kui ka välisraha lahtkirjutamise aste peaks olema ühesugune. Iga lahter, mis näitaks rohkem must-valgelt vahendite päritolu, aitaks kaasa mõistlikule rahapoliitikale. Selleks tuleb Rahandusministeeriumil kajastada selgemalt riigieelarves või vähemalt selle seletuskirjas kulude katmiseks kasutatavate rahaliste vahendite päritolu.
- Riigieelarve läbipaistvuse suurendamise huvides on vajalik tagada Riigikogu liikmetele elektroonilises eelarve infosüsteemis oma vaade. Vaja on täpsustada vaate ulatust ja selles sisalduva informatsiooni hulka. Selleks palume rahanduskomisjonil täpsustada, millises ulatuses ning millise informatsiooni hulgaga avada riigi eelarveinfosüsteem Riigikogu liikmetele. Rahandusministeeriumil arvestada eelarveinfosüsteemi arendamise juures Riigikogu sooviga saada liikmetele infosüsteemi oma vaade.
- Täna on riigile kohustuste võtmise regulatsioon, nagu näiteks kasutusrent erinevates ametiasutustes, seaduse tasandil mitmeti tõlgendatav ning ei pruugi olla kooskõlas põhiseadusega grammatilises mõttes. Rahandusministeeriumil töötada välja riigile kohustuste võtmise regulatsioon, ühe võimalusena näiteks võlalae regulatsioonina, ning esitada see Riigikogule.
- Suurem osa intervjueeritud Riigikogu liikmetest leidis, et Riigieelarve kontrolli erikomisjonil peaks olema suurem roll riigi majandusaasta koondaruande menetlemisel. Rahandusministeerium on valmis majandusaasta koondaruande menetlemisega enne järgneva aasta eelarve menetlemist. Palume Riigikogul suurendada riigieelarve kontrolli erikomisjoni rolli riigi majandusaasta koondaruande menetlemisel ning leiame, et Riigikogul on mõistlik rakendada Rahandusministeeriumi valmisolekut majandusaasta koondaruande menetlemisel enne järgneva aasta eelarve menetlemist.
- Riigikogu rolli suurendamine eelarve ja eelarvestrateegia menetlemisel eeldab ka täiendavate ressursside saamist ja sealt edasi võimekuse loomist. Üks võimalik viis selleks on anda Arengufondist üle toodavale arenguseire osale üheks funktsiooniks ka

nende küsimustega tegelemine, sest on selge, et riigi valikud rahastamisel mõjutavad kõige otsesemalt ka neid tulemusi, mida näeme tulevikus.

13. Komisjon arutas koos Riigikontrolli esindajatega aruannet „Riigi 2014. aasta majandusaasta koondaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“. Riigi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruanne on olulises osas õige, see tähendab, et aruanne kajastab õigesti ja õiglaselt riigi finantsseisundit ning lõppenud aruandeperioodi majandustulemust ja rahavoogusid. Riigikontrolli arvates on riigi majandustehingud olulises osas sooritatud, lähtudes riigieelarve seadusest ning 2014. aasta riigieelarve seadusest ja selle muutmise seadusest.

Olulisemad tähelepanekud:

- Riigieelarve täitmise aruanne ei ole selle kasutajale piisavalt selge.
- Järjepidevalt on eksitud pikaajaliste rendilepingute eelarvestamisel, jättes kapitalirendilepingutest tulenevad pikaajalised kohustused finantseerimistehinguna eelarvesse kavandamata.
- Riigivaraseadusega on vastuolus, et mitmed riigiasutused on mittetulundusühingute liikmed ilma Vabariigi Valitsuse nõusolekuta.
- Kõik riigiasutused ei ole kaupade hankimisel ja teenuste tellimisel järginud riigihangete seadusega sätestatud reegleid.

Komisjon otsustas võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.

Tulenevalt kontrolliaruandes välja toodud seisukohtadest, otsustas komisjon korraldada väljasõiduistungit Siseministeriumisse. Kohapeal saadi ülevaade alljärgnevatele teemadele:

- Hanketegevus.
- ISKE rakendamine.
- Väärteotrahvide laekumine.
- ITD kehtivusaja pikendamisega tekkivad kulud.

Kuulanud ära ministeeriumi esindajad, otsustas komisjon võtta informatsiooni teadmiseks.

14. Riigikontrolli ülevaadet „Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest 2014.–2015. aastal“ tutvustasid komisjonile riigikontrolör Alar Karis ning Riigikontrolli peakontrolörid. Komisjon otsustas võtta ülevaate teadmiseks.

15. Riigikontrolli kontrolliaruande „Lasteaiakohtade kättesaadavus valdades ja linnades“ arutelul osalesid Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Linnade Liidu, Eesti Maaomavalitsuste Liidu ning Riigikontrolli esindajad. Kontrolliaruandes leiab Riigikontroll, et kuigi viimastel aastatel on olukord jõudsalt paranenud, on kasvava elanike arvuga omavalitsustes lasteaiakohti endiselt palju puudu. Seda probleemi saaks lahendada paremas koostöös erasektoriga, nagu mitmetes omavalitsustes on ka tehtud. Lasteaiakoha ootamine järjekorras tuleb lapsevanemale teha jälgitavaks. Kaotada tuleks ka seadusega liiga jäigalt ette kirjutatud normid, milliste ametikohtade ja töötajate hulgaga tuleb lasteaedu pidada. Komisjon otsustas võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.

16. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Riigi tegevus looduskaitse korraldamisel poollooduslike koosluste säilimise tagamiseks“ ning kuulanud ära keskkonnaministri, Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaameti ning Riigikontrolli esindajad, nõustus komisjon Riigikontrolli järeldusega, et Keskkonnaministeerium ei ole korraldanud poollooduslike koosluste hooldamist ega taastamist tulemuslikult, kuna hooldati kolmandiku võrra vähem alasid, kui oli 2013. aastaks eesmärgiks seatud.

Komisjon otsustas võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.

17. Komisjon tutvus Riigikontrolli kontrolliaruandega „Kallasradade kasutamine“ ning kuulas ära Keskkonnainspektsiooni, Veeteede Ameti, Keila linna, Paldiski linna, Padise valla ning Riigikontrolli esindajad. Komisjon tõdes, et kohalikud omavalitsused peaks innukamalt

seisma igäühe õiguse eest pääseda mere, järvede või jõgede kallastele ning liikuda seal, samuti kandma hoolt, et looduses olevad viidad juhataksid liikumisvõimalused kätte kohalikke olusid mittetundvatele inimestele.

Komisjon otsustas võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.

18. Ühisistungil rahanduskomisjoni ja Euroopa Liidu asjade komisjoniga tutvustas Euroopa Kontrollikoja liige Kersti Kaljulaid Euroopa Liidu audiitorite 2014. aasta aastaaruandeid. Komisjonid otsustasid võtta informatsiooni teadmiseks.

19. Riigikontrolör Alar Karis ja Riigikontrolli peakontrolörid andsid komisjonile ülevaate Riigikontrolli 2016. aasta tööplaani.

Komisjon otsustas võtta informatsiooni teadmiseks.

20. Riigikontrolli kontrolliaruande „Riigi ja kohalike omavalitsuste valmisolek võtta vastu varjupaiga taotlejaid ja rahvusvahelise kaitse saanuid“ aruteluks korraldas komisjon konverentsisaali arutelu. Kutsutud oli sotsiaalkaitseminister Margus Tsahkna, haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi, rahandusminister Sven Sester ja riigikontrolör Alar Karis. Samuti osalesid siseministeeriumi ja kultuuriministeeriumi esindajad. Arutelul tõdes komisjon, et Euroopa Liidu rändekava alusel ümberpaigutatava ja -asustatava 550 rahvusvahelise kaitse saanu saabumiseks ja lõimimiseks on valmisolek osaline ning vajab olulist edasiarendamist. Peaaegu kõik tegevused, mis on pagulastele suunatud, ei ole täna rahaliselt piisavalt kaetud. Lõimumise kriteeriumid peaksid olema konkreetset määratud, mille alusel hinnata, kas ja kuidas pagulane kohaliku eluga hakkama saab pärast kahte riiklikult teenustega toetatud kohanemisaastat.

Komisjoni hinnangul on probleem, et täna nähakse Eestis pagulaste vastuvõtmist ühekordse projektina, aga kuna põgenike kriis Euroopas ei lahene niipea, tuleb olla valmis pikaajalisteks lahendusteks. Samuti on puudulik koostöö erinevate ministeeriumide vahel, seega pagulaskriisi terviklik koordineerimine lonkab.

Komisjon otsustas võtta informatsiooni teadmiseks ning otsustas korraldada kordusarutelu 2016. aasta sügisel.

21. Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega „Ülevaade täiskasvanute osalemisest kutseõppes“ ning kuulunud ära ettevõtlusministri, haridus- ja teadusministri ning teised ametiisikud, mõõnis komisjon, et muret tekitab kutseõppeasutustest väljakukkumine. Riigil tuleks sellele oluliselt rohkem tähelepanu pöörata. Ülevaatest selgus, et kõigi vanuserühmade õppurite hulgas on kutseõppe katkestajate hulk üle viiendiku.

Aastal 2014 oli Eesti 25–64-aastastest erialase ettevalmistuseta 30,2 protsenti. Meeste hulgas on erialase hariduseta isikuid rohkem kui naiste hulgas. Kõige enam on erialase hariduseta inimesi 25–29-aastaste seas.

Kutseharidusele kulub igal aastal üle 100 miljoni euro, sellest täiskasvanute õpetamisele hinnanguliselt ligi kolmandik.

Arutelu käigus jõuti arvamusele, et haridusega ja eelneva haridusega isikute vastandamine pole õige, pidades silmas, et riigi eesmärk on viimaste osakaalu kutseõppes suurendada. Ka Riigikontrolli hinnangul on elukestva õppe ideest lähtuvalt eelneva haridusega inimeste osakaal kutsehariduses põhjendatud. Leiti, et juba hariduse omandanud isikud läksid kutseõppesse põhjusel, et nende esmavalik polnud sobiv või sooviti juurde erialast spetsiifikat.

Komisjon otsustas võtta ülevaate ja informatsiooni teadmiseks.

22. Komisjon korraldas konverentsisaali arutelu „Eesti parlamendi valikud fiskaalpoliitika kujundamisel“. Arutelu üheks eesmärgiks oli rääkida võimalustest, kuidas parandada parlamendi kaasarääkimise õigust riigi fiskaalpoliitika kujundamisel. Ettekandega esines Londoni Majanduse ja Poliitikateaduste Kooli dotsent Joachim Wehner.

23. Komisjon arutas Eesti Energia AS-i poolt Ruhnu paigaldatud tuulegeneraatorite otstarbekust. Arutelul osalesid Eesti Energia AS-i taastuenergia ja väikekoostootmise juht Innar Kaasik ja Ruhnu vallavanem Jaan Urvet.

Ruhnu tuulikupark ehitati 2007. aastal, eesmärgiga kokku hoida kulusid diiselektrijaamaga elektri tootmiseks saarel. Paigaldati kaks Taani firma Vestas kasutatud tuulegeneraatorit koguvõimsusega 150 kilovatti ning konteinerdiiselektrijaam maksumusega 9,5 miljonit krooni. Tegemist oli pilootprojektiga, milles oli ette nähtud tuulikute ja diiselektrijaama koostöö. Kuid kahjuks juba aastaid paigaldatud tuulegeneraatorid ei tööta. Eesti Energia esindaja informeeris komisjoni, et vanatüübiliste tuulikute töökindluses oli tehnilisi ja automaatika probleeme ning nende töös hoidmisega kaasnevad kulud olid suuremad kui saadav tulu elektrimüügist ja taastuenergia toetusest. Selleks, et mitte tekitada liigseid kulusid on tuulikud alates 2012. aastast seisnud.

Hetkel tagatakse saare elektrivarustus Elektrilevi poolt kahe 160-kilovatise diiselgeneraatori abil, millest töötab korraga ainult üks. Tuleviku üheks alternatiivenergia allikaks oleks päikesepaneelide kasutuselevõtt. Kuid probleemiks on kehtivad seadused, mis kahjuks ei ole erinevatele tehnoloogiatele ja võimalustele järgi jõudnud.

2015. aastast on Eesti Energia AS töötanud välja kaasaegse taastuenergiaga põhineva tootmislahenduse. 2016. aastal teostatakse tasuvusarvutused, täpsustatakse tehnilised lahendused ja finantseerimisskeem ning luuakse seadusandlikud eeldused. Väikesaartel elektrienergia tootmise reguleerimiseks on tarvilik viia elektrituruseadusesse vajalikud täiendused. Hetkel kehtiv elektrituruseadus ei reguleeri väikesaartele ehitamist ja kulude katmist.

Komisjon otsustas korraldada Ruhnu elektritootmise terviklahendustest ülevaate saamiseks kordusarutelu.

24. Riigikontrolli kontrolliaruande „Järelevalve ohtlike ehitiste üle valdades ja linnades“ aruteluks oli kutsutud kultuuriminister ning Pärnu ja Valga linnapea lisaks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Linnade Liidu, Eesti Maaomavalitsuste Liidu ning Riigikontrolli esindajad. Aruanne näitas, et kohalikud omavalitsused peaksid oma territooriumil olevatele ohtlikele ehitistele rohkem tähelepanu pöörama ja nõudma nende lammutamist või ohutuks muutmist. Omavalitsused jätaavad praegu ehitise vastutustundetu omaniku pigem korrale kutsumata, kuna kardavad ebapiisava juriidilise kompetentsuse tõttu vaidlustes alla jääda.

Kvaliteetse elukeskkonna vältimatu tunnus on ohutu avalik ruum. Valla ja linnakeskustes liikudes soovib inimene olla kindel, et ta ei kuku sulgemata kanalisatsioonikaevu ning maha jäetud ehitise karniisilt ei lange tema pihta ehitismaterjali. Samuti peab keskkond olema turvaline lastele, kes võivad ennast kasutusest väljalangenud ja piiramata ehitises tõsiselt vigastada.

Selleks, et täpsemalt selgust saada omavalitsuste probleemidest, miks ei ole tagatud ohtlike ehitiste ohutuks muutmist või lammutamist – kus on need kitsaskohad – palus komisjon Pärnu ja Valga linnal edastada omapoolsed selgitused ja ettepanekud. Tagasisidet saades on komisjon korduvalt teemat üksikasjalikumalt arutanud ning jõudnud järeldusele, et protsesside lihtsustamiseks tuleks seadusi muuta.

Komisjon otsustas töötada välja seaduseelnõude paketi.

24. Komisjon korraldas Riigikontrolli kontrolliaruande „Riigi osalusega äriühingud“ kordusarutelu. Arutelul osalesid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Rahandusministeeriumi ning Riigikontrolli esindajad.

Arutelul keskenduti olulisematele teemadele alljärgnevalt:

- Riigi osalusega äriühingu rolli ja vastutuse selge defineerimine, kaasates Riigikogu.
- Dividendipoliitika.

- Kompetentsikeskuse loomine, mis aitaks viia riigiettevõtte börsile, kaitstes riigi huve.

Rahandusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostöös on erinevaid arenguid juba toimunud. Valminud on „Riigi osaluspoliitika roheline raamat“, mille eesmärk on juhtida riigi osalusi selgemini eesmärgistatult ja tulemuslikult. Arutelu toimumise hetkel on valmimas valge raamat, milles pakutakse lahendusi riigi äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute juhtimiseks ning valitsemiseks.

Pärast valge raamatu valmimist korraldab komisjon kordusarutelu.

25. Komisjon kohtus Armeenia Rahvuskogu rahandus- ja eelarvekomisjoni ning Kontrollikoja liikmetega ja Saksamaa rahvusvahelise koostöö agentuuri GIZ ametnikega. Kohtumisel andsid mõlemad osapooled ülevaate oma komisjoni tegevusest ja tööpõhimõtetest ning arutleti kontrolliasutuse ja parlamendi koostöö toimimise üle.

26. Komisjoni liige Kristjan Kõljalg osales Prantsusmaal Pariisis fiskaalpoliitika teemalisel OECD aastakoosolekul.

27. Koos Riigikontrolli kohaliku omavalitsuse auditi osakonna peakontrolõriga arutas komisjon Riigikontrolli analüüsi „Omavalitsuste auditites tehtud olulisemate soovitude täitmise ülevaade“. Analüüs kajastas Riigikontrolli tegevust omavalitsustes aastatel 2006–2015. Vaadati üle olulisemad soovitused, mida Riigikontroll oli omavalitsustele ja riigile kohalike omavalitsuste auditeerimisel teinud. Tõdeti, et üldiselt on olukord püsunud ühtlaselt ning 10 aastaga ei ole väga suuri edusamme olnud. Keskkond ei ole ise ilma haldusreformita võimeline arenema. Peamise probleemina toodi välja, et kohalikes omavalitsustes ei ole ametnikke, kelle poole pöörduda. Samuti on infotehnoloogilised lahendused e-riigis olemas, kuid neid ei kasutata vähese teadlikkuse ja ressursipuuduse tõttu. Omavalitsuste vähene võimekus on põhjustatud sellest, et sageli tuleb ühel inimesel hakkama saada mitme eri valdkonna ülesannetega. Paljude omavalitsuste puhul ei olegi iga valdkonna jaoks spetsialisti palkamine mõttekas, sest omavalitsused on selleks liiga väikesed, et ühele inimesele piisavat töökoormust pakkuda.

Tihti Eestis ei teata, mis on hea avalik teenus. See mõiste on standardiseerimata ning seetõttu saab alati öelda, et kõik ülesanded on täidetud.

Komisjon võttis analüüsi teadmiseks.

28. Komisjon korraldas Riigikontrolli kontrolliaruande „Politsei- ja Piirivalveameti moodustamise kulg ja tulemuslikkus“ arutelu. Kutsutud olid siseminister Hanno Pevkur, Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor Elmar Vaher, Politsei- ja Piirivalveameti siseauditibüroo juhataja Martin Karu ning Riigikontrolli esindajad. Arutelu tulemusena soovitati riigisekretäri koostöös riigihalduse ministriga koostada Politsei- ja Piirivalveameti moodustamise kogemusest lähtudes ministeeriumidele suuremahuliste reformide ja muudatuste ettevalmistamise hea praktika juhend, mis annaks suuniseid reformide ettevalmistamiseks ning järelevalve korraldamiseks muudatuste elluviimise üle. Politsei- ja Piirivalveameti struktuuri muudatustega on suurendatud organisatsiooni sidusust ning on mindud üle valdkondlikult struktuurimudelilt teenuspõhisele juhtimismudelile.

Edaspidi tuleb Politsei- ja Piirivalveametil tagada personali olemasolu stabiilsus, hoides ära nooremate töötajate lahkumist.

Komisjon otsustas võtta aruande ja sellekohane informatsioon teadmiseks.

29. Tutvunud Riigikontrolli aruandega „Õppeinfosüsteemiga tehtud tehingute õiguspärasus Tallinna Inglise Kolledžis“ ja kuulunud ära Tallinna Inglise Kolledži direktori Toomas Kruusimäe, Tallinna Haridusameti juhataja Andres Pajula, Tallinna Haridusameti sisekontrolli sektori sisekontrolli peaspetsialisti Neeme Mozolevi ning Riigikontrolli esindajad, tõdes komisjon, et Tallinna Inglise Kolledži õppeinfosüsteemi arendamisel ja selle tulemustest saadava kasu üle otsustamisel on läinud segamini era- ja avalik huvi.

Auditi kesksel kohal on autoriõiguste küsimus, eelkõige on probleemkohaks varalised õigused. Seadusest tuleneb üldpõhimõte, et autoriõigused kuuluvad autorile, kuid kui teos luuakse avalikus teenistuses püsiva töösuhte tulemusena, siis lähevad tulemused üle tööde tellijale. IT-süsteemide puhul tähendab see ainulitsentsi üleminekut varaliste õiguste teostamiseks.

Komisjon otsustas võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.

30. Komisjon tutvus Riigikontrolli kontrolliaruandega „Valitsuse tegevus riigi lennundusettevõtete arendamisel“. Komisjoni avalikul istungil kuulati ära majandus- ja taristuminister Kristen Michal, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi asekanstler Ahti Kuningas, Rahandusministeeriumi asekanstler Agris Peedu, Rahandusministeeriumi riigivara osakonnajuhataja asetäitja Tarmo Porgand, LHV juhatuse liige Erkki Raasuke ning Riigikontrolli esindajad. Riigikontrolli hinnangul oleks Euroopa Komisjoni negatiivne riigiabiotsus olnud välditav, kui valitsus oleks järginud riigivaraseaduse põhimõtteid ja veendunud, et AS-ile Estonian Air raha ning laenude andmine on eesmärgipärane, otstarbekas, säästlik ja õiguspärane.

Arutelul tõdes komisjon, et AS-i Estonian Air käekäigu ja valitsuse valikute analüüsimine aitab tõhustada riigi äriühinguid puudutavate otsuste tegemist laiemalt.

Komisjon otsustas võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.

31. Komisjon tutvus Riigikontrolli kontrollaruandega „Riigi tegevus töötute aitamisel tööle“. kontrolliaruandes märkis Riigikontrol, et täitmata on mitmed 2012. aastal antud soovitusel. Riigikontrolli auditis on viidatud, et umbes 43% töötutest on ilma erialase ettevalmistuseta. Üldteada on fakt üha süvenevast kvalifitseeritud tööjõu puudusest. Seega on ilmne, et Töötukassa peab senisest enam keskenduma ametialaste oskuste ja teadmiste õpetamise rahastamisele. Mida suurem on selliste koolituste arv, mis võimaldavad töötul saada kutse- või pädevustunnistuse, seda suurem on tõenäosus tal tööd leida ning seda ka hoida. Üldharivate koolituste liigne pakkumine ei võimalda niigi piiratud ressursse kasutada kasulikuna nii töötule endale kui ka tulevasele tööandjale. Komisjon mõõnis, et seadusandliku poole pealt peab vaatama üle olukorra, kus töötul ei ole võimalik osaleda tasemeõppes. Kuulanud ära Sotsiaalministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Töötukassa ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.

32. Riigikontrolli kontrolliaruande „Eesti Rahvusringhäälingu tegevuse eesmärgipärasus, läbipaistvus ja jätkusuutlikkus“ arutelul osalesid Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu esimees Agu Uudelepp, Eesti Rahvusringhäälingu juhatuse esimees Margus Allikmaa, kultuuriminister Indrek Saar ning Kultuuriministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad. Arutelul tõdeti, et Eesti Rahvusringhääling on olulises osas kasutanud riigieelarvest eraldatud raha eesmärgipäraselt, seaduslikult ja heaperemehelikult. Tuleks aga suurendada rahvusringhäälingu rahastamise läbipaistvust ja seotust arengudokumentidega. Komisjoni arvates peaks läbipaistvuse huvides kogu Eesti Rahvusringhäälingu raha tulema otse riigieelarvest.

Komisjon otsustas võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.

33. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Omavalitsuste tegevus nende eestkostel olevate laste elatisraha sissenõudmisel“ ja kuulanud ära justiitsministri Urmas Reinsalu ning Sotsiaalministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.

34. Komisjon korraldas Riigikontrolli kontrolliaruande „Euroopa Kalandusfondi vesiviljelustoetuste mõju“ arutelu. Kutsutud olid maaeluminister Urmas Kruise,

keskkonnaminister Marko Pomerants, Veterinaar-ja Toiduameti loomatervishoiubüroo peaspetsialist Olga Piirik, Eesti Maaülikooli kalahaiguste lektor dr Priit Päck ning Riigikontrolli esindajad. Arutelul nõustuti Riigikontrolli hinnanguga, et Euroopa Kalandusfondi rahastamisperioodi 2007–2013 toetused pole aidanud olulisel määral saavutada eesmärki suurendada vesiviljelustoodangut. Vaatamata tootmisvõimsuste kasvule on vesiviljelustoodang väike ning omamaine toodang ei jõua tarbijani. Komisjon otsustas võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.

Mihhail Stalnuhhin

Riigieelarve kontrolli erikomisjoni esimees

14. juuni 2016

Lisa: Ülevaade riigieelarve kontrolli erikomisjoni menetluses olnud uutest ülevaadetest ja kontrolliaruannetest ning nende menetlemise tulemustest

Ülevaade riigieelarve kontrolli erikomisjoni menetluses olnud uutest ülevaadetest ja kontrolliaruannetest ning nende menetlemise tulemustest

mai 2015 – juuni 2016

Nr	Kontrolliaruanne/analüüs	Esitamise aeg	Arutelu aeg	Arutelu tulemus
1	Riigi tegevus iseseisva õendusabi korraldamisel nr 2-1.7/15/70069/29	30.01.2015	8.06.2015 nr 6	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära tervise- ja tööministri Rannar Vassiljevi, Eesti Haigekassa juhatuse esimehe Tanel Rossi, Riigikontrolli esindajad ning teised ametiisikud, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
2	Riigi tegevus uuringute tellimisel nr 2-1.7/15/70083/113	9.02.2015	9.11.2015 nr 22	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära Riigikantselei strateegiabüroo ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
3	Lairibavõrgu ehk kiire interneti väljaehitamise tulemuslikkus nr 2-1.7/15/70078/23	13.03.2015	19.10.2015 nr 16 16.11.2015 nr 24 19.01.2016 nr 34 15.02.2016 nr 39 7.03.2016 nr 42	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära Majandus- ja Kommunikatsioonibüroo esindajad, ELASA esindajad ning teised ettevõtete esindajad, otsustas komisjon pärast arutelusid, 3 töörühma arutelu ning teisi erinevaid kohtumisi algatada olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu täiskogul. „Lairiba ehk kiire interneti väljaehitamise arendamine“ toimus täiskogus 5. mail 2016. aastal. 19. mail moodustati lairibavõrgu toetusrühm, mille esimeheks valiti Andres Metsoja ja aseesimeheks Erki Savisaar. Toetusrühma eesmärk on töötada välja seaduseelnõud, et lihtsustada lairibavõrgu ehitamist ja vähendada selle maksumust. Kõikide arutelude tulemusena otsustas komisjon, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium peab välja töötama konkreetse tegevuskava ning tuleb luua kompetentsikeskus. Lisaks otsustati, et koostöös kõikide osapooltega tehakse muudatused seadustes.

4	Riigi tegevus looduskaitse korraldamisel poollooduslike koosluste säilimise tagamiseks nr 2-1.7/15/70072/15	30.03.2015	14.12.2015 nr 28	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Riigi tegevus looduskaitse korraldamisel poollooduslike koosluste säilimise tagamiseks“ ning kuulunud ära keskkonnaministri, Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaameti ning Riigikontrolli esindajad, nõustus komisjon Riigikontrolli järeltulekuga, et Keskkonnaministeerium ei ole korraldanud poollooduslike koosluste hooldamist ega taastamist tulemuslikult, kuna hooldati kolmandiku võrra vähem alasid, kui oli 2013. aastaks eesmärgiks seatud. Komisjon otsustas võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.
5	Vabariigi Presidendi Kantselei 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60120/9	28.04.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
6	Õiguskantsleri Kantselei 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60121/7	28.04.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
7	Riigikohtu 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60117/9	8.05.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
8	Riigi tegevus põlevkivi kaevandamis- ja töötlemisjätmete käitlemise korraldamisel nr 2-1.7/15/70073/16	22.05.2015	27.05.2015 nr 3 1.06.2015 nr 4	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulunud ära Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaameti, Keskkonnainspeksiooni, Keskkonnaagentuuri, Eesti Energia ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks ning korraldada kordusarutelu 2016. aastal.

9	Riigikogu Kantselei 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60119/8	27.05.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
10	Ohtlike ja radioaktiivsete jäätmete käitlemine nr 2-1.7/15/70079/16	6.06.2015	10.06.2015 nr 7 26.10.2015 nr 18 14.03.2016 nr 43 23.03.2016 nr 45	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri ja Keskkonnainspektsiooni esindajad, otsustas komisjon korraldada kordusarutelu, mille tulemusena võttis aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
11	Ülevaade riigi rändepoliitika valikutest nr 2-1.7/15/70070/20	16.06.2015	28.09.2015 nr 12	Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ja kuulanud ära siseminister Hanno Pevkuri, ettevõtlusministri Liisa Oviiri, haridus- ja teadusministri Jürgen Ligi, sotsiaalkaitseministri Margus Tsahkna, kultuuriministri Indrek Saare ja riigikontrolöri Alar Karise ning Riigikontrolli ja ministeeriumide esindajad, otsustas komisjon võtta ülevaate ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
12	LEADER-programmi toetuste jagamine nr 2-1.9/15/50072/90	25.06.2015	12.10.2015 nr 14	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära maaeluministri Urmas Kruuse, Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti peadirektori Jaan Kallase ning teised ametiisikud, otsustas komisjon võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.
13	Kultuuriministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60110/46	1.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
14	Rahandusministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60114/22	1.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.

15	Kaitseministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60106/13	1.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
16	Keskonnaministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60113/18	1.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
17	Sotsiaalministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60105/19	1.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
18	Välisministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60115/11	1.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
19	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60112/54	1.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
20	Põllumajandusministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60111/20	1.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
21	Justiitsministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande	1.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.

	õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60107/17			
22	Siseministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60108/28	1.07.2015	11.11.2015 nr 32 9.12.2015 nr 27	Aruanne võetud teadmiseks.
23	Riigikantselei 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60118/8	9.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
24	Haridus- ja Teadusministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60109/33	9.07.2015	11.11.2015 nr 23	Aruanne võetud teadmiseks.
25	Riigi 2014. aasta majandusaasta koondaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1.8/15/60116/9	19.08.2015	11.11.2015 nr 23 9.12.2015 nr 27	Aruanne võetud teadmiseks.
26	Üldhariduskoolide finantseerimine lastevanemate rahast nr 2-1.9/15/50077/34	4.09.2015	21.09.2015 nr 10 23.09.2015 nr 11	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära haridus- ja teadusministri Jürgen Ligi, Tallinna abilinnapea Mihhail Kõlvarti, Tallinna Haridusameti juhataja Andres Pajula, Tartu Linnavalitsuse haridusosakonna juhataja Riho Raave, Tallinna Reaalkooli direktori Ene Saare, Tallinna Reaalkooli hoolekogu esindaja Madis Pätsi, Tartu Miina Härma Gümnaasiumi direktori Ene Tannbergi ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks, komisjon ei jõudnud otsuse tegemisel konsensusele.

27	Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta nr 2-1.8/15/60122/7	21.09.2015	23.09.2015 nr 11	Aruanne võetud teadmiseks.
28	Lasteaiakohtade kättesaadavus valdades ja linnades nr 2-1.9/15/50070/30	9.11.2015	11.11.2015 nr 23 7.12.2015 nr 26	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Linnade Liidu, Eesti Maaomavalitsuste Liidu ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
29	Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest 2014.–2015. aastal nr 3-1/15/5	23.11.2015	25.11.2015 nr 25	Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ja kuulanud ära riigikontrolör Alar Karise ja teised Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta ülevaade ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
30	Kallasradade kasutamine nr 2-1.9/15/50073/37	10.12.2016	16.12.2015 nr 30 11.01.2016 nr 31	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära Keskkonnainspektsiooni, Veeteede Ameti, Keila linna, Paldiski linna, Padise valla ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
31	Ülevaade täiskasvanute osalemisest kutseõppes nr 2-1.7/16/70096/10	8.01.2016	13.01.2016 nr 32 8.02.2016 nr 37	Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ja kuulanud ära ettevõtlusministri, haridus- ja teadusministri ning teised ametiisikud, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
32	Riigi ja kohalike omavalitsuste valmisolek võtta vastu rahvusvahelise kaitse taotlejaid ja saanuid nr 2-1.7/16/70104/24	18.01.2016	19.01.2016 nr 34 25.01.2016 nr 36	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära sotsiaalkaitseministri Margus Tsahkna, haridus- ja teadusministri Jürgen Ligi, rahandusministri Sven Sesteri ja riigikontrolöri Alar Karise ning siseministeeriumi ja kultuuriministeeriumi esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks ning korraldada kordusarutelu 2016. aastal.

33	Järelevalve ohtlike ehitiste üle valdades ja linnades nr 2-1.9/16/50078/39	1.02.2016	9.02.2016 nr 38 22.02.2016 nr 41 14.03.2016 nr 43 23.03.2016 nr 45 6.04.2016 nr 47 11.04.2016 nr 48 1.06.2016 nr 57	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära kultuuriministri ning Pärnu ja Valga linnapea Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Linnade Liidu, Eesti Maaomavalitsuste Liidu ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon töötada välja seaduseelnõude paketi.
34	Omavalitsuste auditites tehtud olulisemate soovituste täitmise ülevaade nr 2-1.9/16/50082/1	13.04.2016	18.04.2016 nr 49	Tutvunud Riigikontrolli analüüsiga ja kuulanud ära Riigikontrolli kohaliku omavalitsuse auditi osakonna peakontrolöri, otsustas komisjon võtta analüüsi teadmiseks.
35	Politsei- ja Piirivalveameti moodustamise kulg ja tulemuslikkus nr 2-1.7/16/70086/29	19.04.2016	20.04.2016 nr 50 02.05.2016 nr 51	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära kuulanud ära siseministri Hanno Pevkuri, Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori Elmar Vaheri, Politsei- ja Piirivalveameti siseauditibüroo juhataja Martin Karu ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
36	Õppeinfosüsteemiga tehtud tehingute õiguspärasus Tallinna Inglise Kolledžis nr 2-1.9/16/50081/9	29.04.2016	04.05.2016 nr 52 16.05.2016 nr 54	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära Tallinna Inglise Kolledži direktori Toomas Kruusimäe, Tallinna Haridusameti juhataja Andres Pajula, Tallinna Haridusameti sisekontrolli sektori sisekontrolli peaspetsialisti Neeme Mozolevi ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
37	Riigi tegevus töötute aitamisel tööle nr 2-1.7/16/70098/15	10.05.2016	11.05.2016 nr 53 06.06.2016 nr 58	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära haridus- ja teadusministri Jürgen Ligi, Sotsiaalministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Töötukassa ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.

38	Euroopa Kalandusfondi vesiviljelustoeetuste mõju nr 2-1.7/16/70074/14	23.05.2016	18.05.2016 nr 55 13.06.2016 nr 60	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära maaeluministri Urmas Kruise, keskkonnaministri Marko Pomerantsi, Veterinaar-ja Toiduameti loomatervishoiubüroo peaspetsialisti Olga Piiriku, Eesti Maaülikooli kalahaiguste lektori dr Priit Päki ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
39	Valitsuse tegevus riigi lennundusettevõtete arendamisel nr 2-1.7/16/70106/18	23.05.2016	18.05.2016 nr 55 30.05.2016 nr 56	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära majandus- ja taristuministri Kristen Michali, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi asekanstleri Ahti Kuninga, Rahandusministeriumi asekanstleri Agris Peedu, Rahandusministeriumi riigivara osakonnajuhataja asetäitja Tarmo Porgandi, LHV juhatuse liikme Erkki Raasukese ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
40	Omavalitsuste tegevus nende eestkostel olevate laste elatisraha sissenõudmisel nr 2-1.9/16/50080/10	25.05.2016	1.06.2016 nr 57 8.06.2016 nr 59	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära justiitsministri ning Sotsiaalministeriumi ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.
41	Eesti Rahvusringhäälingu juhtimine ja rahastamine nr 2-1.7/16/70068/12	3.06.2016	1.06.2016 nr 57 8.06.2016 nr 59	Tutvunud Riigikontrolli aruandega ja kuulanud ära Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu, Eesti Rahvusringhäälingu juhatuse, kultuuriministri, rahandusministri ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja sellekohase informatsiooni teadmiseks.